

Silmälaput pois:

*Euroopan hevoseläinten terveys ja
hyvinvointi 2015*

Johdon yhteenvedo

World Horse Welfaren ja Eurogroup for
Animalsin raportti

EUROGROUP
4ANIMALS

WorldHorseWelfare

Johdon yhteenveto

Tällä raportilla pyritään antamaan yleiskuva EU:n hevoseläimistä ja hevosalasta 2015, paljastamaan hyvinvointiongelmia, analysoimaan niihin vaikuttavia voimassa olevia lakeja ja suosittelemaan, miten lait voivat suojella näitä eläimiä paremmin.

Hevoseläimet esittävät 2000-luvun Euroopassa lukuisia rooleja: ne ovat ehkäpä monipuolisimpia eläimiä, joita ihminen on kesyttänyt. Vaikka tämä moninaisuus on varmistanut sen, että hevoseläimet ovat pysyneet ihmisten lähellä, se on myös luonut ongelmia pyrittäessä suojelemaan niitä lain nojalla. Hevoseläimet eivät sovi siististi nykyajan laissa ja politiikoissa käytettäviin luokkiin, minkä vuoksi ne voivat helposti jäädä toisaalta lemmikki- ja toisaalta kotieläimille laadittujen lakien välisiin aukkoihin. Usein tästä on niiden hyvinvoinnille haittaa.

Monipuolisuus ja vaihtelu

Saatavissa olevien lukujen keskiarvon perusteella on Euroopan Unionissa (EU) noin seitsemän miljoonaa hevoseläintä, joita käytetään monenlaisiin tarkoituksiin. Pitää tosin huomata, että tämä luku todennäköisesti aliarvioi hevospopulaation todellisen koon. Hevosala:

- työllistää koko EU:ssa vähintään 896 000 henkeä.
- on vuosiarvoltaan noin 100 miljardia euroa.
- käyttää EU:ssa noin 2,6 miljoonaa hehtaaria maata.

Alan mittakaava ja laajuus sekä sen hajautunut järjestö rakenne merkitsevät, että käytettävissä olevat tiedot painottuvat usein keskitetysti järjestettyihin näkökohtiin tai toimiin, kuten korkean tason urheilu- ja kilpailutoimintaan.

Hevoseläimet ovat eräillä EU:n alueilla myös tärkeitä työeläimiä, ja vielä useampia pidetään lemmikkeinä tai harrastuseläiminä. Tällaisia eläimiä ei ehkä koskaan ilmoiteta keskusjärjestön rekisteriin, eivätkä ne siten sisälly sidosryhmien tuottamiin virallisiin lukuihin. Lainsäätäjien täytyy olla tietoisia näiden eläinten ja niiden omistajien olemassaolossa ja varmistaa, että poliitikot ottavat molempien tarpeet huomioon. Lisätutkimusta saatetaan hyvinkin tarvita, jotta politiikan tekeminen olisi hevoseläinten kannalta riittävän holistista.

Lainsäädännön haasteet

Hevoseläinten sijainnista ja käytöstä riippuen ne saatetaan luokitella lainsäädännössä kotieläimiksi tai lemmikkieläimiksi. EU:n lainsäädännössä on hevoseläimille annettu ainakin kolme erilaista virallista määritelmää, kolme hevoseläinten alaluokkaa ja useita käyttöyhteyteen sitoutuvia määritelmiä, jotka riippuvat eläimen käyttötavasta. Hevoseläimet saattavat olla myös villieläimiä.

Yhteisön 28 jäsenvaltion välillä on eräissä lainsäädännön seikoissa huomattavia eroja. Useimmissa on jonkinlainen eläinten hyvinvoinnin turvaava lainsäädäntö, mutta lakien ehdot vaihtelevat runsaasti ja niissä on perustavanlaatuisia eroja, kuten eutanasian lailliset perusteet.

EU:n lainsäädäntöä valvotaan usein erilaisilla EU:n eri valtioissa. Neuvoston asetus (EU) 1/2005 eläinten suojelusta kuljetuksen ja siihen liittyvien toimenpiteiden aikana on erityinen huolenaihe: asetuksen ehdot eivät noudata ajanmukaista tieteellistä näyttöä pitkien kuljetusmatkojen vaikutuksista hevoseläimiin ja täytöntöönpanon valvonta vaihtelee EU:n eri alueilla runsaasti. Lisäksi tämä asetus koskee pääasiassa kaupallisia kuljetuksia. Neuvoston asetus (EU) 504/2008 (hevoseläinten tunnistusasetus) osoittautui toiseksi huolenaiheeksi vuoden 2013 hevosenlihaskandaalin myötä. Nyt edistytään, sillä neuvosto ja jäsenvaltiot ovat sopineet neuvoston täytöntöönpanoasetuksesta (EU) 2015/262 (jossa selvitetään neuvoston direktiiveihin 90/427/ETY ja 2009/156/EY nojautuvat säännöt hevoseläinten tunnistusmenetelmistä (hevospassiasetus)). Eräiden jäsenvaltioiden rajojen sisällä toimii kuitenkin yli 70 passeja myöntävää järjestöä, joten on tuskin yllättävää, että järjestelmä on tällä hetkellä hajaantunut ja hämmentävä. Tästä on osoituksena EU:n hevospopulaatiosta annettujen arvioiden vaihtelu. Kunnolla toimiva tunnistusjärjestelmä poistaisi tällaisen epävarmuuden.

Jatkuvat hyvinvointiongelmat

Valitettavasti hevoseläimet kärsivät hyvinvointiongelmista koko EU:ssa. Vaikka eräät jäsenvaltiot kohtaavat ainutlaatuisia haasteita, on lukuisia teemoja tullut selväksi. Yleisimmin havaitut ongelmat, jotka Euroopan kansalaisjärjestöjen mielipidekyselyyn vastanneet ovat ilmoittaneet, ovat:

- ympäristöön ja tapaan, jolla hevoseläimiä pidetään, liittyvät ongelmat, mm.:
 - ympäristön tilan puute,
 - pitkällinen sisälläpito ilman ulkoilua ja ympäristö, joka ei tarjoa sosiaalista kanssakäymistä,
 - hevoseläinten omistajien tiedon puute eläinten kunnollisesta huolehtimisesta ja
 - laiminlyönti (perustarpeiden, kuten ruoan tai veden tarpeen, täyttämättä jättäminen).
- koulutus- ja käsittelymenetelmät, mm. urheilun hyvinvointiongelmat.
- hevoseläinten käyttö lihaksi.
- työhevoseläinten kohtelu.
- ammattilaisten, kuten eläinlääkärien, kaviohoitoa antavien kengittäjien ja kunnolla sopivia suitsia tarjoavien satulantekijöiden, puute.

Pitäen tämän mielessä olemme tehneet Euroopan komissiolle, toimivaltaisille viranomaisille, elintarvike- ja eläinlääkintävirastolle sekä hevosalan elimille lukuisia erityissuosituksia. Niiden pitäisi varmistaa, että:

- hevoseläinten hyvinvointia ja terveyttä suojellaan EU:n tasolla riittävän ja valvontakelpoisen lainsäädännön ja sen tehokkaan täytöntöönpanon ja valvonnan avulla.
- sairauksien alalle aiheuttama uhka tunnistetaan ja siihen vastataan.
- * politiikan kehityksessä ja lainsäädännössä ollaan tietoisempia hevoseläinten monipuolisuudesta.
- * hevoseläimet määritellään ja niitä kohdellaan yhdenmukaisesti EU:n lain puitteissa.

Suosituksset

Euroopan komission:

- pitäisi tilata Eurostatilta tutkimus hevosalan kaikkien puolien taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten analysoimiseksi.
- pitäisi tehdä TRACES-tiedot julkisesti nähtäväksi paljon nykyistä nopeammin.
- pitäisi omaksua yksi määritelmä, joka selvittää, mitkä lajit lasketaan hevoseläimiksi kaiken asiaankuuluvan lainsäädännön tarkoituksia varten.
- pitäisi muuttaa rekisteröityjä hevoseläimiä koskevan poikkeuksen soveltuvuutta neuvoston asetuksen (EU) 1/2005 perusteella, jotta siihen sisältyy matkan tarkoitus sen ylittäessä 8 tuntia.
- pitäisi sallia toimivaltaisten viranomaisten karsia voimakkaasti jäsenvaltioissa toimivien passeja myöntävien järjestöjen määrää.
- pitäisi tehdä ehdotus neuvoston direktiivin 98/58/EY korvaamiseksi lajikohtaisella hevosten hyvinvointilainsäädännöllä, minkä ansiosta jäsenvaltiot tulisivat yhdenmukaisemmiksi ja markkina-alue toimisi oikeudenmukaisemmin.
- pitäisi tehdä riippumaton kameravalvonta hevoseläimiä käyttävissä teurastamoissa pakolliseksi.
- pitäisi laajentaa asetuksen (EU) 1169/2011 elintarviketietojen merkintäsääntöjä koskemaan hevoseläinten lihan kuluttajia.
- pitäisi aktiivisesti tukea hyvän käytännön oppaiden kehittämistä lisäämään lakien noudatusta ja yhtäläistä valvontaa, esimerkiksi vapauttamalla resursseja sellaisten asiakirjojen kääntämiseen ja niiden jakelun auttamiseen.
- pitäisi tukea hevoseläinten tarpeiden täyttämistä koskevan tiedon tuottamista ja levittämistä sekä harkita kotieläinten hyvinvointia koskevien koulutusresurssien laajentamista käsittämään hevoseläinten hyvinvoinnin.
- pitäisi varmistaa, että eläinten terveys, hyvinvointi ja jäljitettävyyys sisältyvät kaikkiin kauppaneuvotte luihin, ja valtuuttaa hevosenlihan tuonti vain kolmansista maista, joiden eläinten hyvinvointi-, terveys- ja elintarvikestandardit vastaavat EU:n vaatimuksia.
- pitäisi nostaa loukkauskanne tapauksissa, joissa toimivaltaiset viranomaiset havaitsevat eläinten hyvinvointi- ja terveyslakien rikkomisen eivätkä korjaa epäkohtia pikaisesti.
- pitäisi varmistaa, että ihmisterveyttä mahdollisesti vahingoittavien lääkevalmisteiden käyttöstandardit kolmansissa maissa, joista eläintuotteita aiotaan tuoda, tehdään EU:n standardien mukaisiksi.

Elintarvike- ja eläinlääkintäviraston:

- pitäisi säännöllisesti tehdä kolmansien maiden EU:n sertifioimiin teurastamoihin ja elintarviketehtaisiin tarkastuksia varoittamatta ja sisällyttää tällaisiin käynteihin tuotantoketjun muiden osien tarkastus.

Euroopan komission ja toimivaltaisten viranomaisten:

- täytyy ryhtyä kiireellisiin toimiin hevoseläinten rekisteröinnin ja jäljitettävyyden puutteiden korjaamiseksi.
- täytyy ennakoida eri jäsenvaltioissa vallitsevat erilaiset näkemykset hevoseläimistä komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2015/262 viestintäsuunnitelmissa.
- pitäisi ottaa työhevoseläimet huomioon maatalous- ja turismpolitiikassa. Hyvinvointiin keskittyvän hevosturismin ja -talouden pitäisi saada tukea, ja tapauksissa, joissa hyvinvointia ei kunnioiteta, pitää ryhtyä tehokkaisiin valvontatoimiin.
- pitäisi edistää tiedotusta, jotta turistit voivat tehdä hyvinvointia suosivia valintoja päättäessään, käyttävätkö he työhevoseläinten palveluja.
- täytyy varmistaa, että he ovat tietoisia hevosmarkkinoilla esiin tulevista sektoreista, tarvitaanko lainsäädäntöä eläinten hyvinvoinnin ja kuluttajien turvallisuuden varmistamiseksi ja miten lainsäädäntö vaikuttaisi niihin.

Toimivaltaisten viranomaisten:

- täytyy määritellä selvästi, milloin hevoseläin luokitellaan "puolivilliksi" (eli sillä on omistaja) ja milloin sillä ei ole omistajana toimivaa luonnollista henkilöä. Lainsäädännön täytyy selvittää, miten kukin näistä hevoseläintyypeistä poikkeaa toisista ja kuka on vastuussa niiden hyvinvoinnista ja terveydestä.
- pitäisi kiireellisesti tutkia eutanasian aikaisista epäinhimillisistä käytännöistä tehtyjä ilmoituksia, mm. lääkkeiden, kuten T-61:n, sopimattomasta käytöstä ilman nukutusta, kun heille ilmoitetaan sellaisista asioista.
- pitäisi aina varmistaa, että he ottavat hevoseläinten erityistarpeet huomioon laatiessaan eläinten hyvinvointipolitiikkaa sen otaksumisen sijaan, että niitä koskevat aina joko karjasta tai lemmikkieläimistä annetut asetukset.
- pitäisi varmistaa, että hevoseläinten käsittelyyn luvan saaneet teurastamot pystyvät täyttämään näiden eläinten hyvinvointitarpeet tilojensa ja henkilökuntansa koulutuksen kannalta.
- pitäisi, samalla kun he tunnustavat itsesääntelyohjelmien arvon, pitää niitä hyvinvointilakeja täydentävinä eikä korvaavina.
- pitäisi varmistaa, että he sallivat yhteisön asetusten täytäntöönpanon aikana määräämiinsä rangaistuksiin tarpeeksi joustavuutta, jotta varoittavia rangaistuksia voidaan määrätä riippumatta siitä, missä EU:n alueella rangaistava yritys sijaitsee.

Hevosalan elinten:

- pitäisi kannustaa hevoseläinten omistajia estämään hyvinvointiongelmien kehittyminen hevoseläimen elämän tai työuran lopussa vastuullisen omistuksen edistämisen osana.
- pitäisi antaa urheilussa ja vapaa-ajan toiminnassa hevoseläinten hyvinvoinnille ratsastajan turvallisuuden vertainen etusija, joka on muita seikkoja tärkeämpi.

Front cover photography courtesy and copyright of:

Top row left-right: The Donkey Sanctuary; World Horse Welfare; World Horse Welfare

Middle row left-right: Shutterstock – Pixino; World Horse Welfare; ANDA

Bottom row left-right: World Horse Welfare; World Horse Welfare; Shutterstock – Maren Wulf